

Història del catalanisme: només les dretes

Tres notícies m'han estat coincidents en qüestió d'hores. El correu m'ha dut el volum d'homenatge, merescut i excel·lentment editat, a Miquel Coll i Alentorn a cura de la Fundació Jaume I així com el número 5 de la revista de l'Institut d'Estudis Vallencs "**Quaderns de Vilaniu**" dedicat monogràficament, més de dues-centes pàgines, al canonge Carles Cardó. En l'legir la premsa, Josep M. Ainaud de Lasarte indica que per encàrrec de l'Institut d'Estudis Catalans prepara l'edició completa de l'obra de Prat de la Riba. Tres noms, tres notícies i un nexe comú: el catalanisme, la catolicitat, el servei al país i el diguem-ho, conservadurisme a l'europea tan oposat al conservadurisme andalús, castellà o tanmateix centralista.

Ahir va ser l'edició, impecable, de les memòries, epistolari, etc. de Francesc Cambó i abans d'ahir... Amb l'Antoni Jugtar ho discutim en indagar la ubicació de l'arxiu personal de Valenti Almirall. Les dretes ho conserven tot i a més ho editen i propaguen el seu pensament, les esquerres no disposen del poder editorial, econòmic i polític que comporta una important plataforma de difusió ideològica, els hereus, per i ignorància, incomprensió i negligència, no conserven res ni tenen poder. La casa pairal de Prat de la Riba a Castellterçol esdevé un museu i la casa de Valenti Almirall, donada curiosament a la ciutat de Barcelona per escoles públiques, ja no se sap ni on és. De Verdaguer a Torras i Bages les edicions populars de les seves obres són legió i la influència originada per aquesta fonda tradició segueix fins avui. Els noms genuïns del catalanisme esquerre han de ser recuperats amb un esforç personal impressionant com el de Fèlix Cicirull amb Narcís Roca i Ferreres mentre els líders exponents

conservadors disposen d'una legió d'apologistes, publicistes i divulgadors que un simple repàs a la bibliografia històrica ens permet de constatar. Per cada llibre relacionat amb un autor progressista del catalanisme mitja dotzena, o potser una dotzena, de títols directament implicats amb la visió conservadora.

Seria infantil a hores d'ara justificar o fer veure la necessitat de donar un caràcter global en la recerca històrica que contemplés ideològicament totes les branques del catalanisme.

Quan els historiadors poden anar sols, cas de "**L'Avenç**", de la "Biblioteca de Clàssics del Nacionalisme Català" de La Magrana, etc. el rigor s'imposa i l'anàlisi és aprofundida, àmplia. Les principals institucions privades, per ara, per ideologia, formació, propietat, mimetisme o facilitat es decanten amb gran facilitat vers els noms acreditats en la història del catalanisme que són també els més dretans.

Avançar només en aquesta línia temàtica, onomàstica, significa mutilar la vitalitat del catalanisme i possibilitar el naixement, manteniment, consolidació i expansió de tòpics, prejudicis, errors que només afecten el bon nom de la historiografia catalana i alhora hipotequen el lliure joc polític. Acarar la bibliografia de Layret i Maragall, Cambó i Macià o Companys és senzillament deixar constància numèrica d'unes llacunes que afecten el comportament sociològic del present. Quan s'identifica el catalanisme amb la burgesia, es posa sense matisos tota la dreta catalana amb els sublevats franquistes, etc., es crea un estat d'opinió que possibilita argumentacions tan fallàcies com la identificació entre la llengua catalana, llengua de la burgesia o bé de persecució religiosa constant al bà-

dol republicà a la guerra civil.

Sectoritzar és perillós. L'I.E.C. crea el premi "Prat de la Riba" i neixen fundacions com la Cambó amb uns estatuts molt ben definits. Mentre el premi "Valentí Almirall és inexistent i la fundació Serra i Moret és en aquest article el primer cop que s'escriu. Naturalment la base intel·lectual, ideològica té uns rendiments politico-electoral, a curt termini però les conseqüències d'una esquerra catalana absent o massa dèbil per a la realitat del país són ben presents davant la pressió "federal" dels socialistes centralistes envers els socialistes perifèrics.... I pràcticament totes les eines culturals —de "**Serra d'Or**" a la llista de tesines, dels aniversaris commemorats a la premsa als cicles de conferències— estan imbuïdes d'aquesta fatal dicotomia on el braç dret superdesenvolupat contempla astorat l'hipertrofia del braç esquerre, el cos resultant és certament anormal.

Només la renovació dels plantejaments globals en la recerca històrica, des de les institucions privades, les editorials, els investigadors, els organismes oficials, nous de trinca o venerables, pot conduir l'estudi del nostre passat amb la plenitud necessària. Confiem que alguns símptomes d'inquietud —trobada de joves historiadors, converses dels historiadors del moviment obrer, naixement de noves col·leccions dedicades a la història que són dirigides per una generació també nova...— puguin traduir-se en una visió més àmplia del nostre coneixement històric. Després caldrà analitzar el per què de la manca d'interès dels lectors pels llibres d'història en relació als anys setanta però aquest és ja tema d'un altre article.

Josep M. Figueres
Historiador